

Anton Ingolič:

Kratkorepec v velikem svetu

Naslednjega dne se je Kratkorepec zelo zavzel, ko je opazil pred seboj Koder s košarico raznih jedil v gobcu. Na njegov začuden pogled se je Koder nasmehnil in spregovoril:

»Tako dolgo sem dopovedoval svojemu gospodarju, da me je razumel in mi izročil tole za tvojo družino. O, če bi bili vsi ljudje takšni, kakršen je moj gospodar, bi ne bilo na svetu revežev, ne pomanjkanja! Zdaj pa grem, da mi izpraznejo košarico.«

Ponosno je odšel v barako.

Odslej je prišel še večkrat s polno košarico; vselej tedaj je zavladal v baraki praznik, katerega je bil deležen tudi Kratkorepec. Toda nekega dne je dejal, da ga za dolgo časa ne bo, ker se odpeljeta z gospodom na daljše potovanje.

Kratkorepcu je bilo tiste dni zelo pušto in dolgočasno. Opazil je, da je tudi Boris zaskrbljen. Videl je tudi, kako je prišel neki človek, dal materi drobiža in odnesel obleko pokojnega moža. Tisti dan so vsi jokali. Kmalu potem je isti mož odnesel dva stola. Nekega dne pa se je ustavil pred drvarnico, za njim

je stala vsa družina. Kratkorepcu je zastajalo srce od strahu. Stisnil se je v kot, toda nič ni pomagalo. Močna moževa roka ga je zgrabila in potegnila ven. Nato ga je mož težkal in težkal, spregovoril dve, tri besede in stisnil materi majhen novc v roke ter se odpravil, trdno tiščoč Kratkorepca k sebi. Tedaj je Boris krčevito zajokal, Kratkorepec pa se je otepal na vso moč moževega objema.

Še isti dan ga je mož vtaknil v temno klet, kjer je Kratkorepec zaman iskal izhoda. Ko se je ves obupan od brezuspešnega iskanja, je zaslišal v bližini drobne korake in tenak glas:

»Kdo si nesrečnež, ki so ti štete ure tvojega življenja?«

Preden je Kratkorepec odgovoril, se je oglasilo spet iz teme:

»Ali si ti, zajček s preluknjanim uhljem? Saj se vendar poznavata!«

Kratkorepec je napel oči in čez čas spoznal nenavadnega gosta. Bila je miška Švigalo, s katero se je bil spoznal v času, ko je bil Pravdačev sel. Zelo se je zavzel.

»Pozdravljena, prijateljica!« je vzkliknil. »Zakaj si me pa imenovala nesrečneža?«

»Ker že jutri te ne bo več med živimi. Gospodar bo prišel zgodaj po tebe, te odnesel na plano, mimogrede pobral poleno, te zgrabil za uhlja in udaril po glavi, da se boš v trenutku preselil na drugi svet.«

Tako se je tudi zgodilo.

Mož ga je drugo jutro odnesel na dvorišče, ga z levico močno držal za uhlje, v desnici pa stiskal debelo poleno. Z miško sta zvečer mnogo premišljevala, kako bi se lahko rešil. Zdaj je poskušal to in ono, a nič mu ni uspelo. Bližina smrti ga je vendar navdajala z nenavadno močjo. Z vso silo se stresal z glavo, da se mu je posrečilo izvleči iz moževe pesti levi, zdravi uhlj. Zdaj ga je mož držal samo za zgornji konec prestreljenega in pregrizenega desnega uhlja. Ker je poleno že

zavihtel po zraku, ni imel časa, da bi ga spet prijel za oba uhlja. Kratkorepec je v istem trenutku z bliskovito naglico potegnili zadnje noge navzgor, se z njimi upri v moževo roko, in »resk« uhelj se je pretrgal, Kratkorepec pa je odskočil, čeprav ga je poleno še doseglo. Mož je sicer planil za njim, toda Kratkorepec je bil urnejši. Ko se je končno zgrudil v globoko jamo, je začutil silne bolečine v uhlju in glavi. Sploh se ni mogel premakniti. Opazil je, da ima odtrgan kos uhlja in da je ves krvav.

Sele drugo noč ga je našla miška Švigalo, ki je opazila njegov beg in ga je že ves čas iskala.

»Da si se le rešil smrti!« je dejala veselo.

Ko ji je povedal, kakšne bolečine ima, mu je začela lizati rano in ga tolažiti, da bo kmalu bolje. Čez čas pa je odhitela in se vrnila s skorjico kruha.

»Na tu imaš, za prvo silo bo dovolj!«

Kratkorepec pa ni mogel niti odpreti ust. Zdelo se mu je, da so mu zobje neznansko zrasi. Ko je videla Švigalo, da ne more jesti, je spet odbrzela in mu s trudom privlekla drobno repo. Z veliko muko jo je Kratkorepec zgrizel. Medtem mu je prinesla še nekaj zelišč. Tako je počasi jedel vso noč, naposled pa se je lotil tudi skorjice kruha. Da mu je bilo krajše, mu je Švigalo pripovedovala o vsem mogočem. Razodela mu je tudi, kje stanuje Boris, prej je namreč stalno bivala v baraki. Ko je Kratkorepec to zaslišal, se je silno razveselil.

»Prosim te, pojdi še danes tja in oprezuj, kdaj jih bo obiskal Koder. Saj se spominjaš onega belodlakca, ki je na zborovanju tako imenitno odgovarjal Pravdaču? Povej mu, kako je z menoj in ga pripelji k meni.«

Švigalo je obljubila.

Ko je zvečer prišla, jo je Kratkorepec najprej vprašal:

»Ali si govorila s Kodrom?«

»Ves dan sem oprezovala okoli barake, a ni ga bilo,« je dejala Švigalo, čez čas pa nadaljevala, da bi Kratkorepca potolažila.

»Na, tu sem ti prinesla zelišče, ki ti bo dalo spet moči, da boš prej zdrav. Pol uhlja ti bo sicer manjkalo, a to ni nič hudega. Še boli zanimiv boš in znanci ti bodo verjeli, ko boš pripovedoval o svojih dogodovščinah!«

Tudi naslednje noči mu Švigalo ni prinesla nikakega poročila o Kodru,

toda njena zelišča so mu toliko pomagala, da so ga minile neznosne bolečine in se je lahko vsaj počasi premikal po jami, v katero je bil padel.

Četrty dan, ko je sonce toplo posijalo v njegovo sicer hladno bivališče, pa se je odločil, da se sam odpravi k Borisu in poišče Kodra. Skušal se je izkobatiti iz jame, toda bil je še preslab. Ko se je ves obupan zgrudil, je zaslišal nad seboj Švigin glasek in takoj nato Kodrovo veselo renčanje.

»Pozdravljen, prijateljček! Bog te živi!«

In že je bil Koder pri njem, ga prijazno potrepil po ramenih, mu obliznil rano in od samega veselja ni vedel, kaj bi počel. Tudi Kratkorepec je v trenutku oživel, smehljaje je pripovedoval svoje zgrade in nezgode, odkar sta se poslednjič videla, nato pa razodel svojo najglobljo željo:

»Obljubil si mi, da pojdeš z menoj v Maribor. Izpolni zdaj svojo obljubo!«

»Kam pa hočeš, dragi prijatelj!« se je nasmehnil Koder. »Saj si še vendar bolan. Najprej moraš ozdraveti, potem se bova pa že pogovorila. Imam namreč lep načrt in če se mi posreči izvesti ga, ne bo minilo dolgo in tvoja želja se bo izpolnila.«

Več mu tistega dne ni zaupal.

A čez nekaj dni, ko se je Kratkorepec že čutil močnejšega, mu je naznanil, da bo v mraku prišel ponj. A še tedaj mu je moral pomagati iz globoke jame. Potem je prav pogumno stopal ob Kodru. Le čudno se mu je zdelo, da z desnim uhljem ni mogel migniti in ga obračati. Švigalo ju je spremljala precej daleč, preden se je poslovila.

»Zdaj pa res moram nazaj, sicer ne najdem poti domov,« je končno spregovorila. »Kratkorepec, srečno hodi, želim ti še dolgo življenje, čeprav imaš samo en uhelj in pol!«

Kratkorepec se je ginjen zahvalil za njeno pomoč.

Skoraj vso noč sta hodila, proti jurtu pa sta prispela pred ogromno poslopje.

»Na cilju sva!« je vzkliknil Koder.

»Kaj pa hočeva tu?« se je začudil Kratkorepec.

»Tu je shranjen tisti veliki ptič, s katerim se zoviva z gospodarjem po nebeških višavah. S tem ptičem se bova še danes odpeljala v Maribor. Če mi bo sreča mila, bom tudi tebe spravil vanj!«

(Dalje prihodnjič)

Jože Grbinc:

Bogata darila za malo sence

(Narodni motiv)

Na koncu potoka Maljaka je živel svoje čase kmet Seručar z bolno ženo, ki sta imela sinka Matjaža. Dečko je bil tako priden, da so ga postavljale matere vsej deci za vzgled. Ubogal je starše in hodil na pašo.

Njegova čreda je bila kaj majhna, Seručarjevi so premogli le tri koze in tri ovce. Mirno so se pasle živalce, Matjaž pa je imel dovolj časa, da je postavljaj ob potoku mlinčke, lovil ribe ali pa je stikal po gozdu za gobami, borovnicami in jagodami. Kadar jih je kaj našel, je napravil iz lubja tulec in je prinesel materi sladek priboljšek. Mati je bila bolehná, zato je bila vsakega darila še prav posebej vesela.

Čestokrat pa je legel v travo, zvil si je piščalko in je zapiskal veselo pesem. Znal je tako lepo žvižgati in piskati, da so priskakljale njegove koze in ovce in so prisluhnille, kako zna mladi godec igrati na piščalko.

Nekega dne, ko je solnce močno pripekalo, se je priklatil v dolino hud pes ovčjak. Zakadil se je v Matjaževo čredo in jo razgnal. Na vse strani so se razbežale koze in ovce. S palico je nagnal Matjaž hudega črnega psa iz doline, nato pa je pričel iskati svojo živinico.

Matjaž je dospel do trate, kjer je ugledal neobičajen prizor. Na travi so ležale tri deklice. Spale so in solnce jih je žgalo na vso moč.

Pastirček pomislil: »Glej, kako so be-

le polti. Solnce jih bo ožgalo... in opekline jih bodo skelele. Takele mestne gospodične niti ne vedo, kako boli, če te solnce opeče.«

Matjaž steče do grmovja in z ostrim nožem nareže košatih vej. Nato se vrne k deklicam in zapíči vejevje v zemljo, tako da je metalo na deklice senco. Pri tem pozabi dečko na čredo, skrije se v grmovje in opazuje, kaj bodo napravile deklice, ko se prebudijo in opazijo, da jih je nekdo zavaroval pred vročimi solničnimi žarki. Bal se je tudi zaradi deklet, ki so gotovo zašle v neznanem gozdu.

V tistem se deklice prebude, s srebrnimi glasovi začno prepevati, nato pa stečejo do fantička, podajo si roke in zaplešejo okrog svojega dobrotnika kolo. Čeprav so deklice spale, so videla, kako jim je Matjaž poskrbel za senco. Deklice niso bile morda kakke gospodične, kakor je menil Matjaž, temveč dobre vile.

Močno se je ustrašil Matjaž prijaznih in veselih deklet. Radoveden jih je opazoval, pa kadar jih je pogledal v svetle, zlate lase, mu je kar jemalo pogled.

Dekleta primejo Matjaža za roko in ga povedejo na sredino travnika.

»Ali si nas ti obvaroval pred pekočim solncem?« vpraša prva.

Matjaž v zadregi molči, šele na vprašanje druge vile sramežljivo prikima.

Kaj želiš za svojo pozornost?« brž vpraša tretja vila.

Matjaž v zadregi skomigne z rame-ni, saj ni pričakoval pohvale niti nagrade za svoje malenkostno dejanje, ko je stekel po vejevje, ga narezal in nato potaknil v zemljo.

Spet ga vprašajo vse tri deklice, kaj želi za plačilo in Matjaž odkima z glavo, češ, da ne želi ničesar.

K presenečenemu fantiču pristopi nato prva vila in mu poda v roke koren. Pravi: »To je koren-lečen. Vem, da je tvoja mati zadnje čase bolna in da si želi zdravnika, pa nimate denarja, da bi ga plačali. Kadar bo čutila tvoja mati ali kdor koli kake bolečine, naj stisne koren-lečen z desno roko in bo pri priči zdrava.«

V tistem pa pristopi že druga deklica: »Na, dobri pastirček! Vzemi to možno. V njej so cekini. Nikoli se ne bo izpraznila. Kadarkoli boš rabil denarja, odpri možnjo in izreci:

»Virovin-birovin,
zlati cekin,
iz zlatih globin...«

Govorje pa, če boš pozabil čarobne besede, možnja bo izgubila svojo moč!

Nejeverno je pogledal Matjaž prijazno vilo. Videla je, da ji fantič skoraj ne verjame, kar mu pripoveduje o čudežni možnji. Zato mu veli, naj ponovi besede, ki mu jih je pravkar narekovala. Matjaž res odpre možnjo in izreče glasno in jasno:

»Virovin-birovin,
zlati cekin,
iz zlatih globin...«

Nato poseže fantič v možnjo in res ugleda v njej polno cekinov. Enega za drugim povleče iz možnje in si ga stlači v žep. Deklice se nasmehnejo in mu povedo, da zdaj lahko preneha z vajo, saj bo možnja tudi še doma polna zlatih kovancev.

Tretja vila nadaljuje: »Vemo za hudo nezgodo, ki te je zadela. Črn volčjak ti je raztepel drobnico. Zdaj se že nagiblje večer, kje neki boš iskal svoje živali. Nič se ne boj. Me ti bomo poskrbele novo čredo, večjo od sedanjne. Pojdi mirno domov. Naročam ti pa, nič se ne oziraj, čeprav boš čul za seboj mukanje, zvonkljanje in loma-

stenje živali. Stopaj kar proti domu, in ne boj se nič tistega, kar bo šlo za teboj in kar boš čul za seboj.«

Komaj je tretja deklica skončala, je okrenila Matjaža tako, da je gledal proti domačiji in je imel hrbet obrnjen proti potoku.

»Zdaj stopaj proti domu in se ne oziraj, sicer ti bo v škodo!« so dejale vse tri vile hkratu in so izginile, kakor bi se udrle v zemljo.

Matjaž se je ves zmeden napotil domov. V eni roki je stiskal koren-lečen v trdni želji, da bo odslej njegova mati ozdravela. V drugi roki je držal možnjo s cekini.

»Pa je le res, kar so mi prijazne deklice naročile,« je pomislil tisti hip pastirček Matjaž. Za seboj je čul, kako se vali iz potoka čreda živali. Krave so mukale, volički so poskakovali, koze in ovčke so meketale, a konjički so tolkli s kopiti po tleh. Čim bolj se je fantič odmikal od potoka, tem bolj je naraščal za njim hrup, ki so ga povzročale živali.

Matjaža je prišla radovednost, hotel se je že obrniti, pa se je ustrašil prepovedi. Hrup pa je čimdalje bolj naraščal in zvonkljanje živali je bilo vsak trenutek močnejše. Matjaž je spoznal, da raste njegova čreda od trenutka do trenutka.

»Kako velika je že neki čreda?« je spet zaskrbelo Matjaža. »Tu ne bo nekaj v redu«, se je ustrašil pastir in se hitro obrnil.

Kaj vidi: široka vrsta krav, teličkov, konj in volov koraka za njim. Poleg njih korakajo tudi ovce in koze. Čreda sega tik do potoka. Matjaž še vidi, kako izstopajo zadnje živali iz potoka. V trenutku, ko je obrnil glavo, pa se je iz potoka rastoča čreda ustavila.

Matjaž je bil hudo vesel velike črede.

Ob poti je utrgal palico in pognal čredo domov. Kako so bili Seručarjevi veseli, ko je Matjaž privedel domov tolikšno čredo. Oče je kar poskakoval od veselja, ko mu je pokazal čudežno možnjo zlatnikov. Matjaževa mati pa je od veselja zaplakala, ko ji je sinko položil v roke čudovit koren-lečen.

Resnično, mati se je počutila takoj boljše; kakor prerrojena je vstala iz postelje. Nato so vsi trije: mati, oče in Matjaž pognali obilno čredo na dvorišče in so brž sklenili, da si postavijo »

novci, ki jih bodo navlekli iz mošnje, novo domačijo.

Odslej so bili Seručarjevi najboga-
tejši in najbolj srečni ljudje v vsej doli-

ni. Kdor koli je iskal pri njih zdravja ali denarja, ni odšel od Seručarjeve hiše praznih rok.

Ami:

Mladi Marko pomaga svetemu Mikuli

Na krščanski meji, v debeli hosti, na terek, so sedeli okrog ognja Turki. Nad žerjavico so obračali in pekli koruzne klase, pa mrko gledali predse. Lakota jih je grudila, zeblo jih je in po kršče-
ni krvi jih je žežalo. Od tega slabe vo-
lje, so kar molčali in košate muštače
so pobešali in čakali, kedaj se jim ogla-
si poglavar harambaša, pa pove kako
in kaj. Harambaša pa je kar naprej
smrčal in žerjavici pete kazal od blizu.
Kar mu je eden, smuk, porinil žareč
ogelj v strgan podplat. Harambaša je
poskočil, zarjul, hoho-auuuuu-!, in še
zaklel, kot bi treščilo v mokro skalo.

Oni pa nedolžno: »Kaj pa kolneš, ha-
rambaša?«, drugi pa so se modro dr-
žali.

»Bes naj ga djavra! Sem sanjal,
auuu!, da me je krščanski pes uščenil
v palec. Še sedaj me, pri Allahui, ske-
li.«

Zdaj se je še pretegnil, sedel kraj
ognja in cmokaje začel glodati pečn
klas. Se niti ni zmenil za nejevoljne mu
tovariše. Kaj se hoče, postaral se je
bil, zdaj pa se je že vsega naveličal,
samo jesti in piti mu je še dišalo. Zato
se mu ni nikamor mudilo. Ne pa tako
tovariši.

»Hm, hm,« je zinił eden in dregnil
sosedu pod rebro.

»Hm, hm,« so se začeli drug za dru-
gim oglašati, zraven so pa vihali svoje
muštače.

Harambaša je debelo pogledal. Obliz-
nil se je od desne, obliznil od leve, po-
tlej pa je jezno zakričal, kaj da je, hm,
hm? Kdor kaj hoče, govori naj kot mu
je jezik zrastel, ne pa hm, hm, kot ri-
ba.

»Hm, nocoj bo grdo vreme,« je na-
peljaval eden. Harambaša ga je zanič-
ljivo pogledal, pomežiknil kot star ma-
ček z zapečka.

»Po polnoči bo najbrž še sneg, do

dneva bo gotovo, hm,« je rekel drugi,
hm pa vsi.

Harambaša je pogledal še tega in še
vse po vrsti, potem pa hkrati vse, kar
je zglodal v ustih, pljunil v žerjavico,
crrrk, je zacvrčala. Pa še zmeraj je
molčal.

»Hm, hm, kaj naj počnemo nocoj?
Tu naj krščanski meji, v debeli hosti
in še celo na sam torkov dan, ki je
bojda samih urokov poln?« je skomiz-
gnil tretji.

Harambaši dovolj. Skočil je kvišku
v sredo ognja, napravil dva, tri posko-
ke in je žerjavica kar frčala v kosma-
te brade in muštače, da so se smodile.

»Tako mi Allaha, čekate čveklje,
kakor stare babe, ne ven ne not! Kaj
pa hočete imeti, kaj?«

»Ti si naš harambaša. Ti zapovej, da
ne bomo tukaj zmrzovali in stradali.
Kar reci.«

Harambaša se je široko zasmel.
Pogledal in mežiknil je vsem po vrsti,
pokimal in si popravil trebuh pod pas.
»Nu, kdo pa ve v tej hosti za konak,
poštenih Allahovih sinov vredno pre-
nočišče, ha?«

»Jaz že vem za enega,« se je oglašil
muštačar. »Tu blizu je cerkev svetega
Mikule, djavrškega svetnika. Tja poj-
dimo, v cerkev, boljše bo nemara tam,
kot pa tu na dežju in mrazu in še sneg
se nam ponuja.«

Harambaša je vzdignil glavo, pa še
vsi za njim prav tako, kaj bo zdaj re-
kel, kaj ukazal.

»Iz česa si bomo pa zakurili ogenj v
cerkvi?« je vprašal.

»Če ne najdemo gozdnih drv — pa
te bodo mokre — bomo pa klopi in
svečnike pokurili, še samega svetca iz
lesa primaknemo, da ga ne bo zeblo v
votlini,« je odgovoril oni in vsi so se
dobre volje zakrohotali.

Ta je kar obveljala. Pridrli so iz ho-

ste nad cerkev svetega Mikule. Ker je bila zaklenjena, so ročno sesekali; cerkvena vrata, s konjiči zajahali v hišo božjo in zakurili pred oltarjem. Razbili so klopi iz hrastovega lesa, ta pa daje hudo vročino. Odsev plamenov se je lovil steklih cerkvenih oken. Zarela so daleč v deževno noč, celo tja na tisto stezo, po kateri je dojezdil mladi Marko. Začuden je ustavil konja, se čudil nočni razsvetljavi.

»Kaj pa bo to? Kako pa je vendar to? Pa nemara ne zebe dobrega svetega Mikulo, da si je zakuril v cerkvi? Kaj pa če rabi mojo pomoč? Pobaramo ga, kaj si misli!« Poznal je te kraje kot svojo sabljo. Mnogokdaj je jezdil tod preko nad Turke. Spodbodel je belca. Na cerkvenem pragu se je ustavil in ostrmel. Turki so lomili klopi in jih pravkar znašali na ogenj. Sam harambaša jim je pomagal, pri delu krepko klet, ker so ga bolele stare kosti. Eden njih pa je plezal čez oltar, da bi snel soho samega svetega Mikule iz votline. Zdaj je mlademu Marku zavre-la kri. Še se je premagal.

»Hej, krščanski svetec, zdaj te ne bo več zeblo!« so kričali.

»Dol ž njim!« so vpili in se posme-hovali. »Le brž, mene že kar zebel!« je podžigal harambaša. Tega je postalo mlademu Marku dovolj in preveč. Baš ko se je Turek dotaknil sohe svetega Mikule je mladi Marko zakričal na ves glas:

»Stoj, turški pes!«

Nastala je silna zmešnjava. Mladi Marko je zaloputnil tisto betev vrat, kolikor jih je še ostalo, potem pa se je kar na konju zagnal nad brezbožnike. Ti so se šele zdaj znašli in videč le samcatega nasprotnika pred seboj, so divje preklinjaje naskočili junaka. Naloteli so pa na pravega. Mladi Marko kar s plosko sabljo po njih, od leve, od desne da se je kar kadilo. Harambaša se je skoro sesedel, ko je spoznal mladega Marka.

»Bežimo, bežimo!« se je drl, »to je sam mladi Marko!« Zdaj je pa nastal tak preplah, kot še ne kmalu. Radi bi zbežali proti izhodu, a tam jih je mladi Marko sproti namahal. Lezli so čez klopi, se skrivali podnje, toda povsod jih je izbezala sabljica in jih ščegetala, da so kričali od bolečin, strahu in ja-da. ~~Huda bi jim bila pcedla, a mladi~~

Marko ni maral s krvjo omadeževati božjo hišo.

Usmili se nas, mladi Marko! so ve-kali na kolenih.

»Naj pa bo.« je popustil mladi Mar-ko. »Niste še oskrunili svetca, prav za pravi čas sem še prispel in ga rešil pred tolpo Toda kar tako pa le ne poj-de brez kazni. Zmečite handžarje pred oltar!«

Lop! tresk! cvenk!, so ena, dva, tri, sfrčali krivi noži pred oltar.

»Še turbane!« Zgodilo se je. Kup turbanov je pokrtil orožje pred oltar-jem.

»Zdaj pa po vrsti sem!« je ukazal grozeče in dvignil sabljico. Boječe, iz-pod čela, gledaje se je prvi priplazil ha-rambaša. Sek! mu je odrezal mladi Marko desno brk in — seki še levo, ta največji ponos pravovernega Turčina. Tako kakor temu, je vsem po vrsti po-sekal brkove, pa se še črhniiti niso upa-li. Jih je s tem ugnal prav do kraja in konca. Zdaj jim je napravil prostor ob vrat.

»Marš!« je zaklical, spodbodel konja in še je vsakemu, ki so bežali, za amen dal s sabljico po plečih.

Turki so se razbežali v temno, mrzlo noč z veliko sramoto pod nosom, kajti bodo brkovi košato pognali šele čez le-to osorej

Mladi Marko je na konju sede poča-kal pred cerkvenimi vrati, za trebuh drže se je smejal za njimi, da se je kar pripogibal. Še belec je od zadovoljstva kopal s kopiti. Tako je mladi Marko rešil svetega Mikulo.

Če bi pa tisti hip gledal nazaj v ol-tar, od oltarja pa gor v votlino, bi se čudoma začudil, nemara, čeprav junak, celo zdrznil. Nasmehnil se je namreč sveti Mikula v votlini, pokimal z belo, dolgo brado in mehko izpregovoril:

»Hvali ti, mladi Marko.«

Ta pa je mirno vprašal, kdo da se mu zahvaljuje.

»Jaz sem sveti Mikula. Pošteno si opravil v mojem imenu, pa si za delo počel kako plačilo.« je rekel svetnik, zraven pa pustil, da se mu je podoba svetila, da bi mladenič bolj verjel.

Mladi Marko je stopil s konja, pri-pognil koleno in prosto odgovoril:

»Če si smem želeti, si želim srečno ga jamaško smrt in da bi me pokopali

v domači zemlji. To si želim, drugo vse že imam ali pa ne potrebujem več.«
Kratek odgovor, junaka vreden.

»Naj ti bo,« je odgovoril svetnik mehko, svetloba pa je nenadoma ugasnila.

Mladi Marko je ostal v temni cerkvi. rPedno je legel, je še privezal belca za kljuko zunaj pod zvonik. Že je snežilo in še bolj na gosto je zapadel sneg mladi Marko pa je trdno spal na klopi in sanjal o bojih in sestrici Alenčici.

Jutrovčki pišejo

LENI UČENEC

Tja za hišo, na gmajno
nese Mirko svojo lajno,
ko vrne se domov iz šole
hitro spet je dobre volje.

Pa pride sosedov Jurij,
Mirko mu hitro odpre duri,
pa pride Jurija brat
in Mirko navije še enkrat.

Večer se že naredi
a Mirku še zadosti ni,
skače in pleše, prevrača kozolce,
na rokah že kaže gole komolce.

Luna že je posijala
na Mirka žarke je poslala.
A Mirko kislo se drži,
ker naloge še pisal ni.

**Kotnik Stanko, dijak I. a r. I. drž. g.
v Ljubljani**

Zgodba. Bilo je 2222 leti. Takrat sem bila še zelo mlada, imela sem komaj 50 let. Imeli smo svojo hišo, ki smo jo kupili od nekega starega samotarja-polža. Naselili smo se v hišo in si uredili krasno stanovanje. Imeli smo sobo, v kateri je šestokrat gostoval mamut. Dalje, drugo sobo si je vzel v najem mlad som, ki je bil dober prijatelj mamuta. V tretji sobi pa smo imeli kokoško, ki nam je pridelala 2222 hl mleka sleherni dan. Tega je popil som in ga nam seveda pošteno plačal.

Toda nekega dne se je zgodilo nekaj strašnega! Kokoška je pridelala 1 l mleka manj kot običajno. Som je zato umrl v groznih bolečinah. Mamuta je to silno potrlo. V hipni jezi je pohodil kokoško, kateri je počil trebuh, in iz nje-ga votline se je razlilo mleko. Nastalo

je veliko mlečno močvirje. Jaz z našo družino sem se sicer rešila, a mamut, kokoš in mrtvi som so morali žalostno umreti.

Tekom let pa se je vse izpremenilo. Odkopali so mamuta v bližini Kamnika. Če bodo pa še kopali, bodo našli morda še kokoš, soma in našo prekrasno palačo. To bi prosili, da nam jo vrnete proti nagradi.

Mi sedaj živimo bolj solidno. Imamo hišo, a ne svojo. Imamo živali, a ne tako velike. Torej imamo jajčka in te vali lev.

**Strah Branka, uč. IV. razr. mešč. šole
v Ljubljani, Mestna klavnica.**

Stric Rudolf:

Trd oreh

Prijatelji moji mali in male prijateljice, bistre so Vaše glavice. priznavam. Pa so-li tako bistre, da uganejo uganko, ki vam jo zapišem? Povem kar naprej — trd oreh bo, zapomnite si.

Slišal sem uganko tam onstran meje in tam jo zapisal.

Tam onkraj meje so vam bratci in sestrice. Kakor vi hodijo v šolo, razlika je le ta, da v šoli ne čujejo slovenske besede. Pa imajo še drugo šolo: domači krov in domače ognjišče. Le v krogu svojih domačih se naučijo slovenske besede. To je šola od ust do ust in ta šola se ne bo potujčila. Tam sem slišal to uganko in vam jo prav tako napišem, ka kor sem jo slišal.

A predno to storim, naj še nekaj pojasnim.

Mel je kraj, kjer se zemlja melj. Odtod Podmelec, Melec, Mevce. Tam onstran meje izgovarjajo to besedico kakor vi: mev. In drevesu ne pravijo drevo ampak drev.

Zdaj pa uganka:

**Grem tje pod mel,
posečem tam drev,
naredim dve koriti
in še dve kopiti,
pa drev je le cel.**

Sedaj pa ugibajte, kaj bi to bilo. Le pomislite nekoliko, le belite si bistre glavice. Ali vam nisem povedal, da bo trd oreh? Da, da! Trd oreh, težka skušnjava. Že vidim, ne prestanete je, ne prestanete!

Ne uganete?

Pa sem vam skrivnost že naprej razodel, še predno sem uganko napisal: oreh je, oreh!

Tam pod meljo posečem drevo. Oreh! Še so na njem v zelenih kožuhih rumeni plodovi. Odluščim kožuh in oreh razkrojim, pa imam v rokah dve koriti. Previdno izluščim iz njih dve kopiti.

In zdaj, in zdaj? Kaj naredim? Naj še to vam povem: kopiti pojem! Še vas pogostim — seveda, seveda, tam pod meljo — a drev bo le cel.

In kar še ostalo bo sladkih plodov, domov jih zanesem, domov. Ko nagne se leto v Silvestrov večer, spet odpre kot nekda v izbo se dver in, očka, kot nekda spet sedeš na peč, na veliko krušno, s polnimi žepi orehov: »Lovite, otroci, lovite! Srečno in veselo novo leto sejemo« — se smejal in nam orehov sejal po izbi: pod mizo, v kot, povsod, povsod.

Toda kako, ko tam pod meljo več sad ne dozoreva? Ko davno že, davno peč v izbi sameva?

Manko Golar:

Pomladno jutro v gorica

Nad menoj je tisoč zvezd razlitih,
po nebesnem svodu se spreha
mesečina vsa umita, jasna,
veter med zelenjem breze raja.

Tiho stopam po poljani,
slušam vzdih speh žit in trate,
v dalji, kamor sonce se je skrilo,
so vzrvele rože sončne, zlate.

To so moje zlate sanje; pesem
duša v jasno mi polnoč zapoje —
nema, tiha noč nad mano blodi —
v mrak iht, zaplaka srce moje.

Listnica uredništva

Uganke in križanke iz zadnjih števil
so pravilno rešili:

Magušar Marija, dijakinja I. a razr.
II. drž. real. gimn. v Ljubljani, Igor
Kostjukovskij, ul. IV. razr. v Črnomlju.
Cizej Marjan, uč. I. razr. v Vuhredu,
Ivan Srnovršnik, uč. III. razr. v Libo-

jah pri Petrovčah, Val Bojan, dijak II. e
razr. I. drž. real. gimn. v Ljubljani.

★

R. N. v K.: Pošlji še kaj pesmic!

★

C. M. iz V.: Ali si pesem o polžu sam
napravil?

★

L. G. v Št. L.: Pesmi niso zrele za tisk.

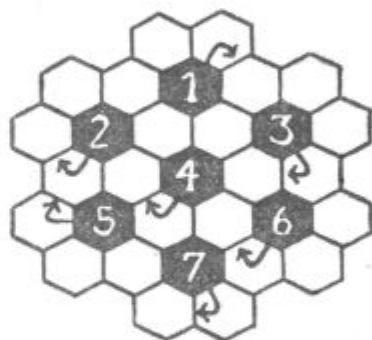
Posetnica

Eli Čatej

Ptuj

Kaj je ta gospod?

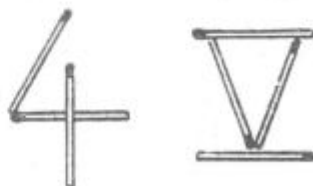
Satovnica

1. pomladna cvetica; 2. obrok hrane;
3. domača cvetica; 4. naš jugoslovanski
brat; 5. ujeta; 6. poljsko delo; 7. dra-
ga kovina.

Rešitev

skrivnostnih vžigalic

Rešitev križanke

Vodoravno: 2. kad; 4. ponev; 6. po-
metač; 8. velesejem; 9. sat; 10. lokal.
Navpično: 1. danes; 2. kmet; 3. de-
tel; 4. pola; 5. vaja; 6. pes; 7. ček.